

Hemställan

2018-12-20

Hemställan om granskning av regeringens hantering av oegentligheter inom migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna

Enligt 1 kap. 6 § regeringsformen styr regeringen riket och är ansvarig inför riksdagen. Enligt 12 kap. 1 § regeringsformen lyder en förvaltningsmyndighet under regeringen om myndigheten inte är lagd under riksdagen. I regeringens styrande funktion ingår en skyldighet att leda den statliga förvaltningens verksamhet, detta framgår bland annat av (prop. 1986/87:99 s. 25). Regeringen är i väsentliga avseenden fri att välja inriktning, utformning och omfattning av kontrollen av förvaltningsmyndigheterna.

I granskningsbetänkande 2017/18:KU20 sidan 10 anförde Konstitutionsutskottet, KU, därtill att:

Utskottet framhåller att det i regeringens styrande funktion ingår en skyldighet att leda

den statliga förvaltningens verksamhet, vilket förutsätter att regeringen följer myndigheternas verksamhet och vid behov ser till att vidta de åtgärder som är nödvändiga från ett styrningsperspektiv

I Riksrevisionens rapport – *Skyddet mot oegentligheter inom migrationsverksamheten*

vid utlandsmyndigheterna, RiR 2018:13, framgår flera allvarliga brister vid utlandsmyndigheterna. Dessa brister listas nedan:

- En genomgång av utlandsmyndigheternas riskanalyser visar att många riskanalyser inte håller tillräcklig kvalitet.

Ludvig AsplingRiksdagsledamot • EU-nämnden • Utrikesutskottet • Sveriges riksdag
Mobil: 072-7165992 • E-post: ludvig.aspling@riksdagen.se

- Obehörig personal har tillgång till känsliga IT-system (ärendehanteringssystemet).
- Inom migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna finns oegentlighetsrisker både i handläggningen och i hanteringen av verksamhetens tillgångar.
- Bestämmelser och stöd till utlandsmyndigheterna saknas också om vilka kontrollrutiner som bör finnas i handläggningen av migrationsärenden, vilket skapar risk för instabila rutiner och därmed risk för oegentligheter i handläggningen av migrationsärenden.
- Oegentlighetsrisker för tidsbokningen för intervjutider vid utlandsmyndigheterna.
- Lokalanställd personal saknar dessutom, eller är dåligt utbildad om hur de ska hantera oegentligheter.

Det finns förvisso, sedan en tid tillbaka, en rapporteringsväg för att anmäla oegentligheter inom utrikesförvaltningen både för anställda och externa uppgiftslämnare. Det saknas dock enligt riksrevisionen information om rapporteringsvägen på utlandsmyndigheternas egna webbplatser.

Det framstår som sannolikt att betydligt fler oegentligheter hade kunnat upptäckas och anmälas om rutinerna och förutsättningarna varit bättre. Men enligt riksrevisionen säkerställer nuvarande rutin inte ens att utredningarna genomförs på ett oberoende och kompetent sätt eftersom ansvaret för utredningarna ligger på de berörda utlandsmyndigheterna. Detta kan i sin tur leda till att anmälningar avvisas eller inte utreds i grunden menar riksrevisionen.

Riksrevisionen konstaterar slutligen att kontrollen av utlandsmyndigheternas migrationsverksamhet är så undermålig och sker i så liten utsträckning av den inte bidrar till att upptäcka oegentligheter.

Även om mängden anmälningar om oegentligheter kan framstå som låg är det utifrån nuvarande förutsättningar omöjligt att avgöra om det beror på de allvarliga brister som nu framkommit, och i värsta tänkbara scenario kan detta innebära att det under lång tid pågått ett flertal oegentligheter och en omfattande korrupcion vid

utlandsmyndigheterna och deras handläggning av migrationsärenden som de facto saknat reell möjlighet att upptäckas.

När informationssäkerhets haveriet hos Transportstyrelsen blev känt inledde KU en av sina mest omfattande granskningar i modern tid. Det faktum att utländsk, ej säkerhetsprövad, personal som rimligtvis inte borde varit behöriga, ändå haft tillgång till känsliga IT-system i kombination med andra brister inom regeringskansliet ledde till bland annat till att flera statsråd och statssekreterare fick lämna sina uppdrag.

Att ej behöriga personer nu återigen visat sig haft tillgång till IT-system, med sannolikt mycket känsliga uppgifter hos utlandsmyndigheterna bör utredas. Vidare bör utredas vilken information dessa system innehåller, samt om ej behörig personal haft möjlighet att ändra uppgifter eller beslut i dessa system.

Vidare bör utskottet granska om utrikesdepartementets skriftliga rutin för hantering av anmälningar av påstådda oegentligheter levt upp till formella krav. Samt om det säkerställts att utredningarna genomförts på ett oberoende och kompetent sätt.

Konstitutionsutskottet bör även granska utrikesdepartementet och regeringskansliets hantering av migrationsverksamheten vid utlandsmyndigheterna, samt statsrådet Margot Wallströms ansvar i detta. Särskilt bör utskottet utreda frågor rörande regeringens informationshantering och kontroll med avseende på dessa myndigheter.

Slutligen bör utskottet granska om regeringen kan anses ha uppfyllt de krav och rekommendationer som finns gällande bestämmelser och stöd till sina utlandsmyndigheter.

Ludvig Aspling

